

Zasady organizacji i funkcjonowania systemu wykrywania i alarmowania na terenie Gminy Białe Błota

ROZDZIAŁ I

Postanowienia ogólne

§1.

1. Gminny system wykrywania i alarmowania, zwany dalej SWA, określa organizację i warunki przygotowania oraz sposób funkcjonowania systemu monitorowania, analiz, prognozowania i powiadamiania o skażeniach na terenie gminy.
2. SWA uruchamia się w przypadku:
 - 1) wprowadzenia jednego ze stanów nadzwyczajnych, określonych w art. 228 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z 2001 r. Nr 28, poz. 319, z 2006 r. Nr 200, poz. 1471, z 2009 r., Nr 114, poz. 946.)
 - 2) wdrożenia lub uruchomienia właściwego środka reagowania kryzysowego NATO;
 - 3) wystąpienia katastrofy naturalnej, awarii technicznej lub działań terrorystycznych, mogących spowodować lub powodujących wystąpienie skażeń chemicznych, biologicznych lub promieniotwórczych na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego i zagrażających życiu lub zdrowiu osób;
 - 4) udziału w treningach i ćwiczeniach.
3. Podstawowe definicje:
 - 1) **alarm** – wyemitowany z dowolnego źródła sygnał wzywający do natychmiastowego, pośpiesznego i zorganizowanego działania związanego z wykryciem skażenia lub zagrożeniem jego wystąpienia, które może zagrażać życiu lub zdrowiu osób;
 - 2) **alarmowanie** – działania mające na celu natychmiastowe przekazanie sygnału do właściwych terytorialnie władz, służb i do ludności na danym terenie, informującego o wystąpieniu skażenia lub zagrożenia jego wystąpieniem, zagrażających życiu lub zdrowiu osób;
 - 3) **analiza skażeń** – prowadzenie działań mających na celu określenie rodzaju skażenia oraz jego parametrów z wykorzystaniem obserwacji, pomiarów i standardowych procedur analitycznych;
 - 4) **monitorowanie skażeń** – zespół pomiarów prowadzonych w sposób ciągły i pod ciągłym nadzorem w celu, jak najszybszego wykrycia uwolnionych do środowiska materiałów powodujących skażenie lub w celu stwierdzenia zmian poziomu występującego skażenia;
 - 5) **obserwacja** – prowadzenie działań, w określonych geograficznie punktach lub obszarach, mających na celu wykrycie źródła skażenia, miejsc uwolnienia do środowiska materiałów lub substancji powodujących skażenie lub stwierdzenie zmian stopnia tego skażenia, jak też czasu jego powstania;

- 6) **ostrzeżenie** – działania mające na celu przekazanie komunikatów i informacji uprzedzających o prawdopodobnych zagrożeniach i zalecających podjęcie działań zabezpieczających i ochronnych oraz instruujące o sposobach realizacji tych działań;
- 7) **pomiar skażeń** – prowadzenie w sposób ciągły lub w odstępach czasu, zdalnie lub w sposób bezpośredni, w określonych geograficznie punktach lub obszarach, działań mających na celu uzyskiwanie informacji o parametrach skażenia;
- 8) **powiadomienie** – przekazanie, przy użyciu wszelkich dostępnych środków, potwierdzonych informacji o wystąpieniu skażenia, możliwości jego wystąpienia lub ustąpienia skażenia do właściwych instytucji;
- 9) **prognozowanie skażeń** – dokonywanie oceny rozwoju sytuacji będącej następstwem skażenia z jednoczesnym przewidywaniem i przedstawianiem możliwych skutków skażenia środowiska naturalnego, w szczególności gruntu, wody, powietrza, powierzchni ciała ludzi lub zwierząt, a także określanie wynikających z tego skutków dla funkcjonowania sfery publicznej i obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa;
- 10) **rozpoznanie skażeń** – działanie mające na celu stwierdzenie obecności substancji promieniotwórczych, środków biologicznych lub chemicznych, jak również uzupełnienie i potwierdzenie wstępnych meldunków;
- 11) **skażenie** – zanieczyszczenie środowiska, w szczególności gruntu, wody, powietrza, żywności, pasz oraz powierzchni ciała ludzi lub zwierząt niebezpiecznymi substancjami i mieszaninami chemicznymi, materiałami promieniotwórczymi lub środkami biologicznymi, niezależnie od ich rodzaju i czasu ich oddziaływania;
- 12) **systemy wykrywania skażeń i alarmowania o skażeniach** – powiązany organizacyjno-technicznie zespół elementów przeznaczonych do identyfikacji skażeń, wytwarzania, gromadzenia, przetwarzania i wstępnej analizy informacji o uwolnieniu do środowiska toksycznych środków chemicznych, materiałów promieniotwórczych, środków biologicznych, a także o powstałych w następstwie takich zdarzeń skażeniach oraz o potencjalnych źródłach tych zagrożeń;
- 13) **wykrywanie skażeń** – działanie realizowane w określonym rejonie i czasie w celu potwierdzenia lub wykluczenia obecności niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych, materiałów promieniotwórczych i środków biologicznych;
- 14) **zagrożenie** – sytuację wpływającą negatywnie na poziom bezpieczeństwa ludzi, mienia lub środowiska lub wywołującą ograniczenia w działaniu organów administracji publicznej;
- 15) **CBRN** – komunikaty opracowane zgodnie z metodyką ATP 45 poprzez system informatyczny Promień dotyczący zarżenia chemicznego, biologicznego, radiacyjnego i nuklearnego;
- 16) **KSWSiA** – Krajowy System Wykrywania Skażeń i Alarmowania;
- 17) **SI Promień** – system informatyczny Promień wraz z programem grafiki operacyjnej;
- 18) **ODN** – Ośrodek Dowodzenia i Naprowadzania;
- 19) **SWA** – system wykrywania i alarmowania;
- 20) **SWO** – system wczesnego ostrzeżenia;
- 21) **ZSZ** – zakłady służby zdrowia;

- 22) **M/P CZK** – powiatowe/miejskie centra zarządzania kryzysowego podległe staroście/prezydentowi miasta na prawach powiatu;
- 23) **M/G CZK** - gminne/miejskie centra zarządzania kryzysowego, jeżeli zostały utworzone, lub komórki organizacyjne urzędów gmin (miast) właściwe w sprawach zarządzania kryzysowego podległe wójtowi, burmistrzowi i prezydentowi miast.

ROZDZIAŁ II

Zasady funkcjonowania SWA

§ 2

1. Wykrywanie zagrożeń, ostrzeganie i alarmowanie ludności realizowane jest w oparciu o SWA. System ten przygotowuje się i organizuje w czasie pokoju a uruchamia się w sytuacji opisanej w § 1 ust. 2.
2. Gminny SWA polega na:
 - 1) uzyskaniu informacji o zbliżaniu się lub stwierdzeniu faktu wystąpienia na terenie gminy zagrożenia życia i zdrowia ludzi związanego ze stosowaniem środków rażenia, wystąpienia klęski żywiołowej, awarii obiektu technicznego, skażeń chemicznych, promieniotwórczych, zakażeń biologicznych, powodzi i pożarów lub innych podobnych zdarzeń;
 - 2) określaniu rodzaju, miejsca, skali i możliwych skutków zaistniałych zagrożeń oraz wyznaczaniu niebezpiecznych stref;
 - 3) ostrzeganiu i alarmowaniu ludności o zbliżającym się zagrożeniu oraz informowaniu o zalecanych zasadach postępowania ludności w określonej sytuacji zgodnie z przyjętymi procedurami.
3. Celem gminnego SWA jest unikanie strat w ludziach i środkach materialnych oraz ochrona środowiska naturalnego w sytuacji wystąpienia zagrożenia lub zdarzenia mającego charakter katastrofy.
4. Cel osiąga się poprzez:
 - 1) działania zapobiegawcze;
 - 2) monitorowanie stanu środowiska w którym powstaje zagrożenie;
 - 3) zapewnienie obiegu informacji pomiędzy GZZK a PCZK(BCZK) w sytuacji wystąpienia zagrożenia lub uzyskaniu informacji o zbliżaniu się lub stwierdzeniu faktu wystąpienia na terenie gminy zagrożenia życia i zdrowia ludzi, związanego ze stosowaniem środków rażenia, wystąpienia klęski żywiołowej, awarii obiektów technicznych, skażeń chemicznych, promieniotwórczych, zakażeń biologicznych, pożarów lub innych podobnych zdarzeń oraz przekazanie ludności informacji o zagrożeniu w odpowiednim czasie.
5. Gminny SWA funkcjonuje w ramach Gminnego Systemu Ostrzegania i Alarmowania - SOiA.
6. Dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania SWA w wyższych stanach gotowości obronnej państwa należy wyłączyć pracowników urzędu gminy i instytucji realizujących przedmiotowe zadania od obowiązku czynnej służby wojskowej zgodnie z obowiązującymi przepisami.

ROZDZIAŁ III Zasady organizacja SWA

§ 3

1. SWA na terenie gminy organizuje wójt na potrzeby realizacji zadań związanych z informowaniem, ostrzeganiem oraz alarmowaniem ludności w sytuacji zagrożenia występującego na obszarze gminy.
2. Uruchomienie gminnego SWA następuje za zgodą wójta, stosownie do zaistniałej sytuacji lub planowanego przedsięwzięcia szkoleniowego.
3. Wójt gminy w przypadku, gdy uruchomienie nie jest realizowane na podstawie wojewódzkiego SWA, przekazuje informację do WCZK w Bydgoszczy o fakcie podjęcia działań w ramach SWA na administrowanym przez siebie terenie.
4. GZZK wchodzący w skład SWA zobowiązany jest do wzajemnej wymiany informacji z BCZK(PCZK) uzyskanych w toku własnej działalności, a mających bezpośredni lub pośredni związek z występowaniem zagrożeń, o których mowa w § 2 ust. 2 pkt. 1 oraz ich prognozowanie, wykrywanie i alarmowaniem ludności o ich wystąpieniu.
5. Wójt Gminy poprzez GZZK realizuje zadania w ramach SWA polegające na wykrywaniu zagrożeń oraz ostrzeganiu i alarmowaniu ludności. System ten przygotowuje i organizuje się w czasie pokoju, a uruchamia w sytuacji opisanej w § 1 ust.2.
6. Do realizacji w/w zadań na terenie gminy wyznaczony został Inspektor ds. obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego, który jest odpowiedzialny za podjęcie współpracy z jednostkami organizacyjnymi gminy i koordynację zadań w celu zapewnienia poprawności realizacji zadań w ramach SWA.
7. Koordynacja, nadzór i współpraca pomiędzy GZZK a PCZK(BCZK) uregulowana została w następujący sposób:
 - 1) Starosta wyznacza zadania w ramach SWA dla PCZK, który w zakresie posiadanych kompetencji wynikających z odrębnych przepisów prawa nadzoruje, koordynuje i bezpośrednio współpracuje z GZZK który z kolei w ramach SWA realizuje o których mowa w § 2 ust. 2;
 - 2) Inspektor ds. obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego współpracuje bezpośrednio z PCZK (BCZK) i jednostkami organizacyjnymi gminy w zakresie realizacji zadań o których mowa w § 2 ust. 2 na podległym terenie.
8. GZZK jako podstawowa jednostka wojewódzkiego składu SWA, realizuje (wg kompetencji) na terenie gminy następujące zadania polegające na:
 - 1) pozyskiwaniu i analizie uzyskanych informacji o zbliżeniu się lub stwierdzeniu faktu wystąpienia na terenie gminy zagrożenia życia i zdrowia ludzi związanego ze stosowaniem środków rażenia, wystąpienia klęski żywiołowej, awarii obiektu technicznego, skażeń chemicznych, promieniotwórczych, zakażeń biologicznych, powodzi i pożarów lub innych podobnych zdarzeń;
 - 2) po uzyskaniu informacji o możliwości wystąpienia skażeń wnioskowanie do wyspecjalizowanych służb o określenie stopnia skażenia i zakażenia produktów żywnościowych, wody, powietrza i gleby;
 - 3) oznaczeniu (w miarę możliwości) strefy niebezpiecznej oraz prowadzenie obserwacji i analizie skażeń. W uzasadnionych przypadkach informowanie mieszkańców o zagrożeniu;
 - 4) prowadzeniu wstępnej prognozy skutków zagrożeń;

- 5) powiadamianiu i przekazywaniu danych (w formie zwyczajowo przyjętych raportów) o zagrożeniach (w tym skażeniach) do PCZK(BCZK);
 - 6) przekazywaniu komunikatów i sygnałów alarmowych dla ludności oraz powiadamianiu sił ratowniczych;
 - 7) określaniu skutków zdarzeń oraz prognozowanie ich rozwoju;
 - 8) informowaniu ludności o zalecanych sposobach postępowania;
 - 9) wymianie informacji z sąsiadującymi gminami o kierunkach rozprzestrzeniania się potencjalnego zagrożenia;
 - 10) wnioskowaniu o okresowe prowadzenie pomiarów skażeń;
 - 11) podejmowaniu działań zabezpieczających i ochronnych oraz instruowanie o sposobach wykonania takich działań;
 - 12) opracowywaniu i przesyłaniu do PCZK wniosków i propozycji w zakresie rozwoju sytuacji kryzysowej oraz przeciwdziałaniu skutkom potencjalnych i zaistniałych zagrożeń.
9. W czasie pokoju „P” GZZK realizuje zadania opisane w ust.8 pkt 1-12 wspólnie z PCZK (BCZK) uwzględniając lokalne warunki realizacji zadań wynikających z miejscowej specyfiki zagrożenia.
 10. W czasie „W” GZZK wchodzi w skład grup wykonujących zadania na rzecz ochrony ludności cywilnej poprzez realizację zadań, o których mowa w art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r o obronie Ojczyzny.
 11. Inspektor ds. obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego uwzględni w „Planie działania GZZK ” obowiązki dla osób funkcyjnych dostosowując je do realizacji zadań w ramach SWA. Treści które zawarte zostaną w w/w planie nie podlegają udostępnieniu w trybie przepisów o dostępie do informacji publicznej.
 12. Inspektor ds. obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego zobowiązany jest do:
 - 1) bieżącego aktualizowania, „Planu działania GZZK” wraz z wykazem osób realizujących zadania SWA na terenie gminy;
 - 2) nadzoru nad poprawnością wykorzystania i stosowania oraz nad stanem technicznym radiotelefonu wykorzystywanego w radiowej sieci zarządzania Starosty.

ROZDZIAŁ IV

Zasady przekazywania informacji i alarmowania.

§ 4

1. Ostrzeganie i alarmowanie ludności o zagrożeniach stosuje się zgodnie z § 4 załącznika nr 1 do zarządzenia Wójta Gminy Białe Błota w sprawie organizacji i zasad działania gminnego systemu wczesnego ostrzegania oraz systemu wykrywania i alarmowania na terenie gminy Białe Błota.
2. W przypadku zagrożenia zewnętrznego bezpieczeństwa państwa zastosowanie mają alarmy, sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze określone w załączniku do rozporządzenia z dnia 23 lutego 2024 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwości organów w tych sprawach, a szczególności:
 - 1) do przekazywania poprzez akustyczny system alarmowy alarmów, o których mowa w ust. 2 w pierwszej kolejności należy wykorzystywać radiowe systemy włączania syren (RSWS) oraz syreny alarmowe funkcjonujące poza RSWS;

- 2) w celu sprawdzenia stanu technicznego urządzeń alarmowych, wskazane jest przeprowadzanie głośnych prób syren w ramach prowadzonych treningów i zgodnie z harmonogramem ich realizacji lub w innych sytuacjach, na podstawie stosownych poleceń właściwego miejscowo organu administracji publicznej; stosowany sygnał – dźwięk ciągły, trwający 1 minutę;
 - 3) dopuszcza się realizację sprawdzenia technicznego urządzeń alarmowych w ramach prowadzonych treningów, z wykorzystaniem trybu „cichego sprawdzenia syren” lub pięciosekundowego uruchomienia syren alarmowych;
 - 4) wykorzystanie sygnałów alarmowych i komunikatów ostrzegawczych w ramach treningów i ćwiczeń systemu możliwe jest po ogłoszeniu tego faktu z 24 godzinnym wyprzedzeniem w środkach masowego przekazu i w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie gminy. Ogłoszenie powinno zawierać informację o zakresie i zasięgu terytorialnym prowadzonego treningu i ćwiczenia;
 - 5) w przypadku wystąpienia zagrożeń wymagających ostrzegania i alarmowania ludności w innym stanie prawnym niż wymienionym w pkt 4, stosuje się komunikaty, ostrzeżenia i alarmy przewidziane stosownymi procedurami „Planu...”;
 - 6) za upowszechnienie sygnałów, o którym mowa w ust. 2 wśród ludności odpowiedzialnymi są kierownicy jednostek organizacyjnych, instytucji, służb a szczególności kierownictwo jednostek samorządu terytorialnego;
 - 7) dopuszcza się przekazywanie ostrzeżeń i alarmowanie ludności w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie;
 - 8) organy administracji publicznej oraz inni dysponenci systemów lub środków łączności zapewniają możliwość ich wykorzystania na potrzeby przekazywania informacji o zagrożeniach i alarmowania uwzględniając zasady priorytetu organu administracji rządowej;
 - 9) za stworzenie warunków do działania oraz przygotowanie do działania urządzeń alarmowych odpowiada organ administracji publicznej w zakresie swojej właściwości terytorialnej.
3. Metody i sposoby przekazywania informacji określone są obowiązującymi normami i standardami ogólnokrajowymi oraz przepisami resortowymi.
 4. W sytuacji awaryjnej Wojewoda może doraźnie ujednoclić sposób postępowania dla jednostek współdziałających o różnym podporządkowaniu.
 5. Ustala się następujące zasady przekazywania informacji w ramach SWA dla jednostek nadrzędnych, podległych i współdziałających:
 - 1) natychmiastowe przekazywanie informacji o:
 - a) wykryciu skażenia radiacyjnych - natychmiast po wzroście mocy dawki tła promieniowania gamma powyżej dwukrotnej wartości oraz po ponownym jej wzroście o dowolną wartość,
 - b) wykryciu skażeń chemicznych - natychmiast po zaobserwowaniu użycia lub wyzwolenia niebezpiecznych środków trujących i określeniu kierunku przesuwania się obłoku skażonego powietrza oraz po określeniu rodzaju środka lub materiału i ewentualnej granicy terenu skażonego (zasięgu obłoku skażonego powietrza),
 - c) wykryciu skażeń biologicznych lub substancji pochodzenia organicznego lub biologicznego (mikroorganizmy, wirusy, toksyny), które stanowią zagrożenie dla zdrowia ludzkiego,
 - d) wykryciu innych zagrożeń - określając rodzaj zagrożenia,
 - e) awarii i katastrofie oraz wzroście mocy dawki promieniowania szkodliwego dla

- organizmu,
- f) zagrożeniach naturalnych: powodziach, pożarach i sytuacjach wywołanych anomaliami pogodowymi;
 - 2) okresowo przekazuje się informacje dotyczące pomiarów mocy dawki promieniowania gamma, kontroli napromieniowania ludności, skażenia komponentów środowiska i żywności oraz warunków meteorologicznych. Częstotliwość przekazywanych okresowo informacji określa się według odrębnych ustaleń;
 - 3) treść przekazywanych informacji przechowuje się na nośnikach trwałych tj. pamięci zewnętrznej, płyty CD i DVD lub w teczkach w postaci dziennika działania w formie papierowej.
6. Sposób i rodzaj ostrzegania i alarmowania ludności są zależne od skali i skutków zaistniałego zagrożenia tzn.:
- 1) o zagrożeniach niewymagających natychmiastowych działań ochronnych informuje się ludność w komunikatach nadawanych przez środki masowego przekazu (Regionalny System Ostrzegania – RSO, System Informacyjny SMS, Internet). Treść komunikatu ustala wojewoda, starosta, prezydent, burmistrz, wójt lub dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, stosownie do rodzaju i skali zagrożeń;
 - 2) zagrożenia wymagające natychmiastowych działań ochronnych, o których mowa w ust. 5 pkt 1 informuje się ludność za pośrednictwem sygnałów powszechnego ostrzegania i alarmowania, zgodnie z ust. 1 i 2 pkt 1. O sposobie przekazania informacji decyduje wojewoda, starosta, prezydent, burmistrz, wójt stosownie do rodzaju i skali zagrożeń.
 - 3) Wójt Gminy odpowiedzialny jest za zapewnienie łączności, pomiędzy PCZK (BCZK) na potrzeby szybkiego reagowania na zagrożenia w przypadku uzyskaniu informacji o zbliżaniu się lub stwierdzeniu faktu wystąpienia na terenie gminy zagrożenia życia i zdrowia ludzi związanego ze stosowaniem środków rażenia, wystąpienia klęski żywiołowej, awarii obiektu technicznego, skażeń chemicznych, promieniotwórczych, zakażeń biologicznych, powodzi i pożarów lub innych podobnych zdarzeń.

ROZDZIAŁ V

Siły i środki na potrzeby SWA

§ 5

Wyposażenie jednostek organizacyjnych realizujących zadania w ramach SWA winno zostać zapewnione zgodnie z poniższymi zasadami:

- 1) w budżecie jednostki samorządu terytorialnego tworzy się rezerwę celową na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego w wysokości nie mniejszej niż 0,5% wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 26 ust. 4 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym;
- 2) koszty dotyczące przygotowania i przeprowadzania treningów i ćwiczeń są pokrywane z budżetu Wojewody;
- 3) szczegółowe (specjalistyczne) wyposażenie, urządzenia oraz siły i środki na potrzeby powszechnego systemu ostrzegania i alarmowania ludności o zagrożeniach

realizowanych w ramach SWA pokrywane są przez gminę, która odpowiada za bezpieczeństwo ludności na administrowanym terenie.

ROZDZIAŁ VI

Szkolenia w ramach SWA

§ 6

Inspektor ds. obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego:

- 1) Przeprowadza aktualizację dokumentacji w ramach SWO i SWA stosownie do wprowadzanych instrukcji, procedur i wytycznych szczebla nadrzędnego;
- 2) Współuczestniczy w szkoleniach, ćwiczeniach i treningach szczebla nadrzędnego;

ROZDZIAŁ VII

Przepisy końcowe

§ 7

1. Wójt Gminy Białe Błota realizuje zadania w ramach SWA poprzez Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego dokonując rozpoznania zagrożeń, o których mowa w § 2 ust. 2.
2. Starosta Bydgoski:
 - 1) zatwierdza Plan działania GZZK;
 - 2) opracowuje komunikaty zgodnie z ATP 45 w SI Promień dla gmin w sytuacjach zagrożenia chemicznego, biologicznego i radiacyjnego w ramach SWA;
 - 3) po otrzymaniu ostrzeżenia o możliwości uderzeń z powietrza ODN przekazuje informację do gmin na podległym terenie, zgodnie z Stałymi Procedurami Operacyjnymi SPO-13 zawartych w Krajowym Planie Zarządzania Kryzysowego - część B - przyjętym przez Radę Ministrów 8 marca 2022 r.